

Rogge als ‘graasgraan’ levert smakelijk gewas

Luk Sobry, Wim Govaerts

Project: ‘Graasgraan’ in de teeltrotatie op de huiskavel van biologische (melk)veebedrijven

Doelstelling: Verkenning van de teeltmogelijkheden en voederwaarde van granen zoals rogge en Japanse haver onder graasomstandigheden.

Organisatie: Inagro ism Wim Govaerts & Co cvba

Periode: 2016 – 2017

Grasklaverpercelen in de huiskavel verliezen na verloop van tijd aan productiviteit door de daling van het klaveraandeel. Herinzaai van het weideperceel dringt zich dan op. Een tussenteelt graan vóór herinzaai is dan meestal voordelig voor de klaverontwikkeling.

Als de huiskavel beperkt is en we voldoende weidegang voor het melkvee willen behouden is het begrazen van het graangewas een optie. Op een biologisch melkveebedrijf werd winterrogge en Japanse haver in het voorjaar uitgezaaid en begraasd als ‘graasgraan’.

De rogge leverde een smakelijk gewas op met een goede opbrengst en een behoorlijke voederwaarde. Japanse haver als graasgraan was minder geslaagd door de beperkte hergroei na het grazen.

Aanleiding

Zowel in Vlaanderen als in onze buurlanden worden problemen met klavermoeheid vastgesteld in weidepercelen waar langdurig grasklaver wordt verbouwd. Herinzaai van grasklaver dringt zich dan op, klaver ontwikkelt zich echter beter bij inzaai op akkerland. Op de meeste bedrijven is de hoeveelheid huiskavel echter beperkt en teelt van oogstbare gewassen (maïs, granen voor de korrel) als tussenteelt verkleint zo de graas mogelijkheden.

De introductie van granen zoals rogge of Japanse haver als ‘graasgraan’ in de teeltrotatie biedt de mogelijkheid om de huiskavel te blijven begrazen zonder te vervallen in een ‘monocultuur’ grasklaver. Met ‘graasgraan’ wordt bedoeld dat een graan zal worden gezaaid om zo frequent mogelijk te laten begrazen. Door een wintergraan in te zaaien in het voorjaar zal het graan door het ontbreken van een koudeperiode niet in de aar komen. Deze graasgranen bieden zo mogelijkheden voor biologische (melk)veebedrijven om de huiskavel maximaal beschikbaar te houden voor begrazing. Het is een praktijk die al enige tijd met succes wordt toegepast op biologische melkveebedrijven in Denemarken.

Proefperceel

Op een biologisch melkveebedrijf werd een perceel waar het klaveraandeel laag was geworden geploegd en ingezaaid met graasgranen in 2016 en 2017. Tijdens de proef werden de percelen begraasd door het melkvee en werd de opbrengst, voederwaarde en melkproductie opgevolgd. Het bedrijf beschikt over een melkrobot waardoor ook het aantal melkingen per koe werd opgevolgd. De gewasproductie op het graasperceel werd bepaald door verspreid over het perceel ijzeren kooien te plaatsen waardoor de koeien op die plaatsen niet konden grazen.

Winterrogge en Italiaans raaigras in 2016

In 2016 werd winterrogge vergeleken met een mengteelt van rogge met Italiaans raaigras. Het proefperceel bestond uit een stuk met een lichtere zanderige grond en een stuk met meer klei. Het perceel werd ingezaaid op 17 mei met zaaidichtheid van 200kg/ha rogge. Voor de mengteelt werd 180kg/ha rogge en 20kg/ha Italiaans raaigras gebruikt.

Rogge na inzaai in het voorjaar, klaar om begraasd te worden, kooien worden uitgezet om de opbrengst te kunnen bepalen.

April 2016 was nog een redelijk natte maand maar mei en juni waren droog hierdoor was de opkomst moeizaam. Ook gedurende de zomer was de neerslaghoeveelheid laag waardoor de groei beperkt bleef. Op de zware grond was de opbrengst van de rogge en het mengsel met gras gelijklopend in de eerste drie sneden. De zuivere rogge vertoonde een meer open zode zodat er gaandeweg meer onkruid in kwam. Op de lichte grond kende de rogge aanvankelijk een goede ontwikkeling in tegenstelling tot het rogge/gras mengsel. De hergroei van de rogge valt na twee sneden grotendeels stil, terwijl in de mengteelt het Italiaans raai-gras nog een behoorlijke opbrengst levert.

Ook op de zwaardere grond bevat de mengteelt in de derde en vierde snede vooral gras.

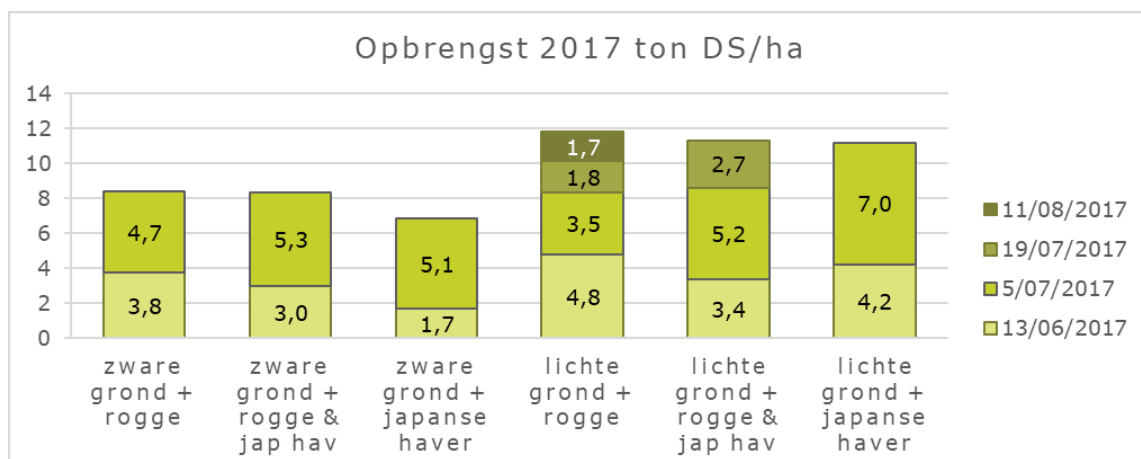
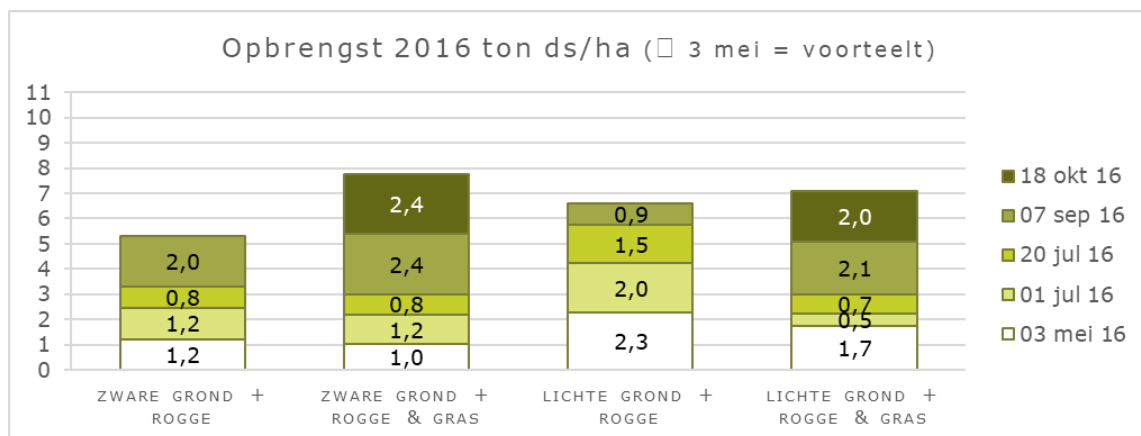
Japanse haver en winterrogge in 2017

Eind april 2017 werd op hetzelfde perceel rogge, Japanse haver en een mengsel van beide ingezaaid. Hiervoor werd de vorige zode gefreesd. De zaaidichtheid van de rogge werd opgetrokken naar 240 kg/ha. Japanse haver werd gezaaid aan 100 kg/ha en het mengsel aan 220kg/ha rogge en 30kg/ha haver. Om beschadiging tijdens het grazen te beperken werd de zode aangedrukt met een weiderol.

De opkomst op de zwaardere grond was niet goed met een hoge onkruiddruk tot gevolg. Vanwege het onkruid werd na de tweede snede het graasgraan op de zwaardere grond niet verder opgevolgd. Op de lichte grond kent het graan in de eerste twee sneden een hoge opbrengst. De Japanse haver was na twee maaibeurten echter uitgeput en had niet meer de kracht om terug uit te groeien. De rogge levert uiteindelijk een behoorlijke opbrengst van 12 ton drogestof per hectare.

Voederwaarde en melkproductie

Voor de verschillende granen en combinaties werden voederwaardeanalyses vergeleken met referentiewaarden uit de voederwaardetabellen van CVB. Voor de snede in juni leverde de combinatie rogge en Italiaans raai-gras een vergelijkbare energiewaarde (VEM) op als de CVB-referentie.

Tabel: Gemiddelde voederwaarde van het graasgraan in 2016 en 2017 in vergelijking met CVB										
Juni	DS	RE	RC	SUI	VCOS	VEM	FOSp	DVE	OEB	SW
CVB vers gras	169	216	228	115	84	1007	557	95	62	2,7
rogge/gras	160	250	211	72	85	1010	636	95	48	2,4
rogge	170	269	232	28	82	977	598	80	55	2,7
rogge/Japanse haver	192	243	230	46	80	933	602	99	58	2,7
Japanse haver	158	255	219	39	77	886	568	96	69	2,5
Juli	DS	RE	RC	SUI	VCOS	VEM	FOSp	DVE	OEB	SW
CVB vers gras	159	226	231	91	84	997	548	95	72	2,7
rogge/gras	186	191	198	133		932	617	87	24	2,3
rogge	189	240	213	65	72	881	535	72	89	2,5
rogge/Japanse haver	241	223	218	56	71	809	530	77	53	2,5
September	DS	RE	RC	SUI	VCOS	VEM	FOSp	DVE	OEB	SW
CVB vers gras	150	235	234	74	84	997	551	97	79	2,7
rogge/gras	244	219	253	37	71	826	506	83	52	3,0
rogge	320	286	205	13	73	854	513	92	99	2,4

Japanse haver is na tweemaal afgrazen uitgeput en vertoonde na half juli geen hergroei meer

De zuivere rogge heeft een energiewaarde die iets onder die van gras ligt, waarschijnlijk door het lagere suikergehalte. Japanse haver heeft een lagere verteringscoëfficiënt (VCOS) waardoor de energiewaarde onder 900 VEM duikt wat te laag is voor hoogproductief melkvee. De granen hebben wel een opvallend hoog ruw eiwit(RE) gehalte. Voor de latere sneden is er een groter verschil met de referentiewaarden voor gras maar hier kunnen ook de drogere zomers van zowel 2016 als 2017 voor iets tussen zitten.

Belangrijk is dat de melkproductie van de dieren op punt blijft. Tijdens de weideperiodes waren er onvermijdelijk schommelingen maar er werd geen systematisch lagere melkproductie vastgesteld tijdens het grazen op het graan. Bij 3 van de 6 graasperiodes op het graasgraan is er een ech-

ter een duidelijke daling in het aantal melkingen. Dit kan er op wijzen dat de koeien het gewas als smakelijk ervaren en daardoor een bezoek aan de robot uitstellen. Ook de melkveehouder gaf aan dat de dieren graag gingen grazen op het proefperceel.

Aanbevelingen

Uit deze veldproef konden we vaststellen dat rogge zeker in de eerste sneden voldoende drogestof kan leveren met een hoog eiwitgehalte. Rogge komt hierbij sneller tot ontwikkeling dan Italiaans raaigras. Het Italiaans raaigras zal in de latere sneden de achterstand goedmaken en kan eventueel nog een winter blijven liggen. Rogge is een graan dat traditioneel op lichtere grond wordt geteeld en deed het hier op de zwaardere grond minder goed. Deels kan dit het gevolg zijn van de voorjaarsbewerking waardoor het zaaibed redelijk grof was.

Japanse haver bleek in deze proef niet geschikt als graasgraan wegens de slechte hergroei en mindere voederwaarde.

De ware meerwaarde van een tussenteelt graasgraan zal moeten blijken uit een goed klaveraandeel in de vervolgteelt grasklaver.

Geef uw mening over dit project:

Klik HIER!

Contactpersoon: Luk Sobry

Tel: +32 (0)51 27 32 51

E-mail: luk.sobry@inagro.be

Het uitgebreide eindrapport kan opgevraagd worden via info@cibt.be